

Kadernota ten behoeve van het
subsidiebeleid
Maatschappelijke Ontwikkeling
2014-2018

Auteur: Esther Boonstra

Afdeling: Team Maatschappelijke Ontwikkeling

Versienummer: 2.0

Datum: 23 januari 2013

Corsanummer: T12.13575

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Afbakening	5
1.3	Herijking en nieuw beleid	6
1.4	Opbouw van de nota	8
2	Ambitie, visie en uitgangspunten.....	10
2.1	Ambitie	10
2.2	Visie	10
2.3	Uitgangspunten	10
3	Maatschappelijke Ondersteuning.....	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Kaders.....	13
3.3	I - Algemeen beleid: het stimuleren van een sterke samenleving.....	15
3.3.1	De inwoners zijn zelfredzaam.....	16
3.3.2	De inwoners nemen verantwoordelijkheid voor elkaar	16
3.3.3	De inwoners wonen (sociaal) veilig en prettig.....	17
3.4	II - Algemeen preventief beleid: bevorderen gezondheid en zelfredzaamheid centraal	17
3.4.1	Inwoners nemen de verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl en voor de eigen gezondheid en zelfredzaamheid	17
3.4.2	Voorkomen van een ongezonde leefstijl en ziektes bij risicogroepen	18
3.5	III - Lichte ondersteuning en preventie van zwaardere zorg	18
3.5.1	Minder-zelfredzame inwoners kunnen een huishouden voeren, zich in en om het huis verplaatsen, per lokaal vervoer kunnen vervoeren en hun medemens ontmoeten.....	18
3.6	IV - Intensieve ondersteuning en herstel	19
3.6.1	Inwoners kunnen een huishouden voeren, zich in en om het huis verplaatsen, per lokaal vervoer kunnen vervoeren en hun medemens ontmoeten	19
3.6.2	Voor mensen die dakloos raken of niet meer naar huis kunnen is maatschappelijke opvang.. ..	19
3.6.3	Voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld is hulpverlening en opvang	19
3.6.4	Een outreachend vangnet om maatschappelijke uitval van kwetsbare inwoners en zorgmijders (verder) te voorkomen	20
3.6.5	Voorkomen van maatschappelijke teloorgang ten gevolge van verslaving.....	20
4	Jeugd.....	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Kaders.....	21
4.3	I - Algemeen beleid: stimuleren van een sterke samenleving	22
4.3.1	Basisaanbod van speel- en ontmoetingsplaatsen en momenten voor jongeren	22
4.3.2	Deelnemen aan de samenleving	22
4.3.3	Kinderdagverblijven, gastouderopvang en peuterspeelzalen voldoen aan de regels.....	22
4.4	II - Algemeen preventief: zelfredzaam waar het kan, voorkomen van problemen	22
4.4.1	Voorkomen van problemen en bewustwording	22
4.4.2	Voorlichting en advies	23
4.5	III - Lichte ondersteuning en preventie van zwaardere zorg	23
4.5.1	Vroegtijdig signaleren	23
4.5.2	Lichte tijdelijke ondersteuning aan gezinnen	23
4.5.3	Voorkomen vroegtijdig schoolverlaten	24
4.6	IV - Intensieve ondersteuning en herstel	24
4.6.1	Coördinatie van zorg: één gezin, één plan.....	24
5	Verantwoording en monitoring	25
5.1	Stap 1: Plan	25
5.2	Stap 2: Do	25
5.3	Stap 3: Check	25

5.4	Stap 4: Act	26
5.5	Planning & Control cyclus.....	26
6	Communicatie	27
6.1	Burgerparticipatie bij totstandkoming Kadernota	27
6.2	Wmo-raad	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Rekenkamer Lansingerland

Eind 2011 is in Lansingerland een rapport van de Rekenkamer verschenen over de effectiviteit van subsidies. De centrale vraag in het rapport is welke effecten de door de gemeente verstrekte subsidies hebben en hoe deze effecten zich verhouden tot de gemeentelijke doelstellingen.

De belangrijkste aanbevelingen uit het rapport luiden: (her)formuleer duidelijke doelen en uitvoeringsregels, geef prioriteiten aan en maak een helder toetsingskader. Het college moet volgens de Rekenkamer meer zicht krijgen op de noodzaak om stichtingen/verenigingen financieel te ondersteunen. Ook moet het college meer zicht krijgen op de doelen die de gemeente wil bereiken en de maatschappelijk effecten die zij beoogt, wel bereikt worden met de subsidies die de gemeente verstrekt. De te verstrekken subsidies moeten dus duidelijker gekoppeld worden aan het realiseren van de beleidsdoelen van de gemeente. Tegenover de publieke middelen die de gemeente inzet moeten duidelijkere prestatieafspraken staan die geleverd moeten worden door de gesubsidieerde instellingen. De Rekenkamer heeft zich in haar onderzoek met name gefocust op het sport- en cultuurbeleid, maar de geconstateerde gebreken en de aanbevolen verbeteringen zijn relevant voor het gehele subsidiebeleid op het gebied van maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Lansingerland. In het Plan van aanpak verbeteren subsidiebeleid Lansingerland (T11.10633) is dan ook een integrale aanpak van het verbeteren van het subsidiebeleid voorgesteld. Deze aanpak is eind 2011 met de raad besproken.

Wmo-beheersmaatregelen

Daarnaast is begin dit jaar met u gesproken over beheersmaatregelen op het gebied van Wmo-voorzieningen. Eén van de belangrijkste beheersmaatregelen betrof het uitbreiden van relatief goedkope collectieve voorzieningen om onbeheersbare groei van dure individuele voorzieningen tegen te gaan. Daarvoor is het nodig, zo werd aangegeven, om het subsidiebeleid doelgerichter voor Wmo-doelen in te zetten. Dit zou verder uitgewerkt worden in het nieuwe subsidiebeleid. Deze gedachtegang vormt dan ook een belangrijke basis voor de nieuwe beleidsdoelen en de financiële vertaling daarvan.

Trends en ontwikkelingen

Naast de directe aanleidingen voor het ontwikkelen van nieuw subsidiebeleid zijn er ook ontwikkelingen in de samenleving en bij de overheid die het noodzakelijk maken om het subsidiebeleid te herijken en te vernieuwen. We zien een toename in de problematiek, vooral bij de doelgroep kwetsbare inwoners en risicogroepen. Huiselijk geweld, alcoholverslaving, schuldenproblematiek, psychische en psychiatrische problematiek en Alzheimer komen in steeds grotere mate voor in Lansingerland. Daarbij is er in het algemeen sprake van een toenemende vergrijzing van de bevolking, met name in de oudste leeftijdscategorieën (75+) waardoor het beroep op ondersteuning toeneemt. Maar ook op het gebied van jeugd en gezin zien we een toename van de problematiek, zoals overmatig alcoholgebruik en problemen in verband met echtscheidingen.

Voorts is de laatste jaren vanwege allerlei bezuinigingen de toegang tot de geïndiceerde zorg sterk beperkt. Mensen kunnen daardoor enerzijds minder snel beroep doen op een geïndiceerd traject (bijvoorbeeld psychische of psychiatrische hulp) en anderzijds is de zorg die ze dan nog wel krijgen veel meer afgebakend (de hulpverlener beperkt zich strikt tot zijn eigen takenpakket bijvoorbeeld schoonmaken of psychische begeleiding geven en voor andere zaken waar de cliënt behoefte aan heeft is geen tijd meer zoals zijn dagelijks leven op orde krijgen of een praatje). De consequentie hiervan is dat

alle overige hulpvragen bij de niet-geïndiceerde gemeentelijke instellingen terecht komen zoals maatschappelijk werk of welzijn Lansingerland.

Ook de decentralisaties van de AWBZ en de Jeugdzorg leggen in de toekomst meer taken en verantwoordelijkheden bij de gemeente. Hierdoor ontstaat een groeiende groep kwetsbare inwoners en ouderen die de gemeente om een vorm van ondersteuning vraagt, terwijl van de budgetten die overkomen naar de gemeente gekort zullen worden.

Als we op al deze ontwikkelingen niet op in springen zullen de trends leiden tot toename van de kosten voor de gemeente. We moeten daarom investeren in preventie en lichte ondersteuning om uiteindelijk de vraag naar dure ondersteuning te minderen. Dit vraagt om een cultuuromslag in ons subsidiebeleid. We investeren meer in preventie en lichte ondersteuning en leggen anderzijds meer verantwoordelijkheid bij de inwoners op het recreatieve vlak. Ons subsidiebeleid zal nog meer gericht zijn op ondersteuning en preventie waar het echt nodig is.

1.2 Afbakening

Deze Kadernota is één van de onderdelen om het gehele subsidiebeleid te verbeteren. In de Kadernota voor Subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling worden alle beleidsdoelen van de gemeente op het gebied van maatschappelijke ontwikkeling overzichtelijk en in samenhang gepresenteerd. Bij deze Kadernota hoort een nog uit te werken document Beleidsregels Subsidies Maatschappelijke Ontwikkeling. Hierin worden de uitvoeringsregels en criteria voor het verstrekken van subsidies gedetailleerd uitgewerkt, op basis van de vastgestelde beleidsdoelen. Daarnaast wordt een nieuwe Algemene Subsidieverordening Lansingerland 2014 gepresenteerd waarin altijd vooral de technisch juridische regels met betrekking tot subsidies zijn opgenomen.

Kadernota Subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling

De Kadernota is opgesteld om de beleidsdoelen en de beoogde maatschappelijke effecten van alle beleidsonderdelen op het brede terrein van maatschappelijke ontwikkeling helder en overzichtelijk op een rij te zetten. Het betreft doelen voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdbeleid. In sommige gevallen moest een beleidsdoel opnieuw worden geformuleerd, omdat er in de praktijk wel subsidie verstrekt wordt aan een partij, maar nergens geformuleerd is ten behoeve van welk te bereiken doel dat precies gebeurt. Indien dit wel een belangrijke activiteit betrof, dan is nu ook het doel waartoe de activiteit dan moet bijdragen opgenomen in het subsidiebeleid. Indien er subsidie verstrekt werd, maar niet direct een link gelegd kon worden met prioriteiten van de gemeente, dan is geen beleidsdoel geformuleerd.

In de meeste gevallen zijn algemene beleidsdoelen die nu in het kader zijn opgenomen al ergens geformuleerd, in het collegeprogramma, de programmabegroting of een beleidskader dat reeds is vastgesteld door de raad. In de Kadernota hebben we alle doelen op dit beleidsveld samengebracht, enerzijds voor het overzicht, anderzijds zodat er een duidelijke samenhang in het subsidiebeleid kon worden aangebracht. Daarnaast zijn de algemeen geformuleerde beleidsdoelen vaak niet zo concreet, dat er uit blijkt welke activiteiten wel en welke activiteiten niet in aanmerking komen voor subsidie om een bepaald doel te bereiken. In de Kadernota Subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling is die concretiseringslag wel gemaakt, zodat de doelmatigheid maar ook rechtmatigheid van het subsidiebeleid is verbeterd.

Al met al staan in Kadernota Subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling dus alle toekomstige beleidsdoelen op het gebied van Maatschappelijk Ontwikkeling (vanaf 2014). De raad stelt de kadernota vast en daarmee de beleidsdoelen.

Subsidiebeleidsregels subsidies Maatschappelijke Ontwikkeling

De subsidiebeleidsregels zijn het staartstuk van het nieuwe subsidiebeleid. Hierin worden randvoorwaarden, criteria en eisen ten aanzien van subsidieaanvragen verder uitgewerkt om de

beoordeling van subsidies mogelijk te maken en de beoordeling van de prestaties achteraf beter mogelijk te maken. Hierin kan bijvoorbeeld staan wat de minimum kwaliteitseisen moeten zijn van een bepaald aanbod, indien er per deelnemer wordt gesubsidieerd hoeveel dat dan is, of met welke samenwerkings- of ketenpartners moet worden samengewerkt. De beleidsregels worden door het college vastgesteld.

Accommodatiebeleid

Veranderingen in het subsidiebeleid kunnen ook gevolgen hebben voor organisaties die in gemeentelijke accommodaties gehuisvest zijn. Want organisaties die in een gemeentelijke accommodatie zitten ontvangen momenteel ook subsidie om de huur te betalen van die accommodatie. Feitelijk geldt dat echter ook voor organisaties die niet in gemeentelijke accommodaties zitten. Alle organisaties die een pand gebruiken moeten daar immers huur voor betalen en veel organisaties zijn voor bijna 100% afhankelijk voor hun inkomsten van subsidie van de gemeente. Eén van de aanbevelingen in het rapport van de rekenkamer is om duidelijkheid te creëren rondom de samenhang tussen subsidiebeleid en accommodatiebeleid. In de kadernota subsidiebeleid maatschappelijke ontwikkeling wordt dit gedaan, doordat organisaties niet langer een budgetsubsidie ontvangen, maar een subsidie voor activiteiten die bijdragen aan één van de beleidsdoelen. Het nieuwe accommodatiebeleid zal in de loop van 2013 worden ontwikkeld en hierin zal uiteraard een link met het subsidiebeleid worden gelegd. Het voorstel is om begin 2013 een Taskforce Maatschappelijke Accommodaties in te stellen. Het doel van de taskforce is te onderzoeken op welke manier Lansingerland uitvoering kan geven aan het accommodatiebeleid waarbij ook wordt onderzocht wat de consequenties zijn voor de organisaties.

1.3 Herijking en nieuw beleid

Doelmatigheid

Hoewel het nieuwe subsidiebeleid in deze Kadernota subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling dus grotendeels uitgaat van bestaande beleidsdoelen, werd al eerder opgemerkt dat er ook wel wat nieuws onder de horizon is. Soms waren er geen beleidsdoelen en zijn deze dus nieuw geformuleerd. Soms zijn eerder geformuleerde doelen wat scherper of anders geformuleerd, met name vanwege wettelijke of maatschappelijke ontwikkelingen in de afgelopen jaren die hebben geleid tot nieuwe uitgangspunten van het gemeentelijk beleid. De belangrijkste van deze uitgangspunten zijn geformuleerd in paragraaf 2.3. Ook de aanbevelingen van de Rekenkamer hebben uiteraard geleid tot het herformuleren van bepaalde doelen, zodat deze voldoende gespecificeerd en duidelijk zijn om een doelmatiger subsidiebeleid te voeren en betere prestatieafspraken te kunnen maken. De beleidsregels zullen daar nog nadere uitwerking aan moeten geven.

In grote lijnen zijn de beleidsdoelen voor het deel maatschappelijke ondersteuning gebaseerd op de visie op de Wmo die in 2007 is vastgesteld en die nog steeds actueel is. De doelen die samenhangen met kunst en cultuur, sociaal cultureel werk, bibliotheekwerk, historie en evenementen zijn grotendeel geherformuleerd en in samenhang gebracht met de maatschappelijke effecten die de gemeente wil bereiken op het gebied van een sterke samenleving (civil society). Voor activiteiten die voornamelijk gericht zijn op vrijetijdsbesteding van zelfredzame volwassenen in de eigen kring, zijn in de kadernota Maatschappelijke Ontwikkeling geen subsidiedoelen opgenomen. Hier vindt dus de grootste verschuiving plaats. De doelen die voortvloeien uit de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en de landelijke nota Volksgezondheid 2011 zijn nader uitgewerkt, omdat we hiermee direct de kaders en de visie op het lokaal gezondheidsbeleid kunnen meenemen. Het sportstimuleringsbeleid is verbonden aan de te bereiken doelen in het kader van de WPG.

De doelen voor het deel jeugd zijn nagenoeg hetzelfde gebleven als in eerdere beleidsnota's en uitvoeringsprogramma's reeds is geformuleerd en slechts op enkele punten herijkt.

Rechtmatigheid

Minstens zo belangrijk als de doelmatigheid, is de rechtmatigheid in het nieuwe subsidiebeleid. Door uit te gaan van beleidsdoelen, geldt voor alle organisaties dezelfde mate van toegang tot subsidiëring. Als een activiteit bijdraagt aan één van de doelen en voldoet aan alle regels, dan kan subsidie verstrekt

worden. Voorwaarde is wel dat er subsidie wordt aangevraagd conform de Algemene Subsidieverordening Lansingerland 2014. Als een activiteit niet bijdraagt aan één van de doelen dan wordt geen subsidie verstrekt. Daarbij gelden voor iedereen dezelfde regels. Historisch gegroeide ongelijkheden worden daarmee opgeheven. De subsidieplafonds per beleidsdoel geven het maximum aan wat aan subsidie verstrekt kan worden; op het moment dat het plafond is bereikt, kan geen beroep meer gedaan worden op subsidie voor het betreffende beleidsdoel.

Overzicht

Hieronder volgt een overzicht van de beleidsvelden, de oude en de nieuwe kaders en de belangrijkste wijzigingen. De Kadernota gaat concreet om de volgende beleidsterreinen, die onderling sterk samenhangen:

- Wet maatschappelijke ondersteuning (prestatieveld 1-9), inclusief ouderenwerk, jongerenwerk, sociaal cultureel werk, maatschappelijk werk, vluchtelingenwerk en vrijwilligersbeleid
- Gezondheidsbeleid
- Sportbeleid
- Algemeen en preventief Jeugdbeleid, inclusief jeugdgezondheidszorg
- Onderwijsachterstandenbeleid / Vroeg Voorschoolse Educatie
- Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk
- Bibliotheekwerk
- Kunst- en cultuurbeleid
- Evenementen en volksfeesten
- Mediabeleid

De beleidskaders, naast het collegeprogramma en de programmabegroting (zie hiervoor de collegeprogramma's 2, 3 en 5), waar de doelen in de Kadernota mede op gebaseerd zijn, of waar bepaalde doelen uit overgenomen zijn, zijn:

Oud beleidskader	Wijzigingen in het beleid
<ul style="list-style-type: none"> • Wmo visie Lansingerland 2007 	<ul style="list-style-type: none"> • De nota blijft ongewijzigd van kracht.
<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplan Wmo 2011-2014 	<ul style="list-style-type: none"> • Dit beleidsplan blijft ongewijzigd gelden, de doelen zijn één op één overgenomen. Na de invoering van de AWBZ wordt het beleidsplan geüpdate en opnieuw aan de raad voorgelegd.
<ul style="list-style-type: none"> • Wmo-verordening, Wmo-besluit en besluit Verstrekkingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Eind 2012 worden deze stukken aangepast en opnieuw ter vaststelling aangeboden.
<ul style="list-style-type: none"> • Visie Vrijwilligersbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • De visie blijft ongewijzigd van kracht.
<ul style="list-style-type: none"> • Nota lokaal gezondheidsbeleid Lansingerland 2009-2011 	<ul style="list-style-type: none"> • Deze nota vervalt, want hij is verouderd en in de Kadernota zijn nieuwe doelen opgenomen aansluitend bij het nieuwe landelijk beleid dat in 2011 is vastgesteld.
<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsprogramma Lokaal gezondheidsbeleid Lansingerland 2010-2011 	<ul style="list-style-type: none"> • Deze nota vervalt, idem als hierboven.
<ul style="list-style-type: none"> • Kadernota sportbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • De nota is in ontwikkeling
<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplan Kunst en Cultuurbeleid, 2009 	<ul style="list-style-type: none"> • Deze nota vervalt, want hij is verouderd en in de Kadernota zijn nieuwe doelen opgenomen.
<ul style="list-style-type: none"> • Kadernotitie integraal jeugdbeleid 2008-2012 	<ul style="list-style-type: none"> • De nota blijft ongewijzigd van kracht.
<ul style="list-style-type: none"> • Visie CJG Lansingerland 	<ul style="list-style-type: none"> • De nota blijft ongewijzigd van kracht.
<ul style="list-style-type: none"> • Ieder Kind Wint, regionale afspraken Stadsregio Rotterdam 	<ul style="list-style-type: none"> • De nota blijft ongewijzigd van kracht.
<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplan Spelen en Ontmoeten 	<ul style="list-style-type: none"> • De nota blijft ongewijzigd van kracht.

<ul style="list-style-type: none"> • Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie 	<ul style="list-style-type: none"> • De nota blijft ongewijzigd van kracht.
<ul style="list-style-type: none"> • Nota burgerparticipatie 	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben deze Kadernota opgesteld met behulp van burgerparticipatie, zie hoofdstuk 6.

De wettelijke kaders die van belang zijn:

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- Wet publieke gezondheid (Wpg);
- Wet op de jeugdzorg;
- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE);
- Wet kinderopvang;
- Motie Van Aartsen-Bos;
- Wet op het primair onderwijs (WPO);
- Wet op de expertisecentra (WEC);
- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO);
- Wet op het Onderwijstoezicht (WOT);
- Leerplichtwet;
- Regionale Meld- en Coördinatiefunctie-wet (RMC);
- Wet gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer;
- Wet verwijzindex risicojongeren (VIR);
- De Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorziening;
- De Verordening Inrichting Antidiscriminatievoorziening.

Daarnaast hebben we te maken met aanpalende wetten en met de voorgenomen wetswijzigingen ten gevolge van de decentralisaties.

1.4 Opbouw van de nota

Het uiteindelijke doel van deze Kadernota subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling is om kaders te stellen voor het verstrekken van subsidies aan activiteiten die uitvoering geven aan de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van maatschappelijke ontwikkeling. In deze nota is het totaal aan beleidsdoelen opgenomen voor maatschappelijke ontwikkeling, bestaande uit alle beleidsvelden die eerder in deze nota zijn opgesomd.

Voor een logische en overzichtelijke uitwerking van de doelen op al deze beleidsvelden hebben we gekozen voor een systematiek die we vervolgens hebben uitgewerkt voor enerzijds jeugd en anderzijds volwassenen/ouderen. De systematiek die we hebben gehanteerd is te vinden in de systematiek voor subsidiedoelen (T13.00757). De systematiek is als volgt:

Kadernota Maatschappelijke Ontwikkeling

Maatschappelijke ondersteuning	Jeugd
I doelen mbt algemeen beleid	I doelen mbt algemeen beleid
II doelen mbt preventief beleid	II doelen mbt preventief beleid
III doelen mbt lichte ondersteuning	III doelen mbt lichte ondersteuning
IV doelen mbt zware/intensieve ondersteuning	IV doelen mbt zware/intensieve ondersteuning

In het vervolg van deze nota worden de doelen op deze acht onderdelen nader geformuleerd en uitgesplitst in subdoelen en te behalen resultaten. In de systematiek voor subsidiedoelen in de bijlage is één en ander nog eens overzichtelijk terug te lezen.

De opbouw van deze nota is dan als volgt: in hoofdstuk 2 worden de ambitie, de visie en de uitgangspunten die gelden als basis voor alle onderdelen van het subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling beschreven. De gemeenteraad heeft eerder ambities, visies en/of uitgangspunten geformuleerd op de terreinen van maatschappelijke ondersteuning, gezondheidsbeleid en algemeen en preventief jeugdbeleid. In dit hoofdstuk worden deze grotendeels herhaald en zijn ze samengevoegd. Het is wel belangrijk om de geformuleerde ambitie, de visie en de uitgangspunten nog eens helder op het netvlies te hebben en nogmaals in deze gecomprimeerde vorm vast te stellen, zodat voor iedereen duidelijk is wat de denkkaders zijn voor het nieuwe subsidiebeleid.

In hoofdstuk 3 worden vervolgens de vier categorieën van doelen voor het onderdeel maatschappelijke ondersteuning uitgewerkt. In hoofdstuk 4 wordt dit gedaan voor het jeugdbeleid.

De effecten van subsidieverstrekking gaan we monitoren. In hoofdstuk 5 is weergegeven op welke manier hier uitvoering aan wordt gegeven. Tenslotte gaan we in hoofdstuk 6 in op communicatie en de manier waarop burgerparticipatie een rol heeft gespeeld in de totstandkoming van deze nota.

2 *Ambitie, visie en uitgangspunten*

Om een Kadernota op te stellen is het noodzakelijk een ambitie, visie en uitgangspunten te formuleren. De ambitie is de stip aan de horizon waar op de lange termijn naartoe wordt gewerkt. De visie is de vertaling van de ambitie naar een concretere te behalen doelstelling. De uitgangspunten zijn de randvoorwaarden op basis waarvan wij de visie en ambitie willen behalen. In de volgende paragrafen zijn de ambitie, visie en uitgangspunten verwoord.

2.1 **Ambitie**

Lansingerland is een gemeente met een gezonde en zorgzame samenleving waaraan alle inwoners een bijdrage leveren zodat iedereen naar eigen vermogen meedoet.

2.2 **Visie**

In principe kan iedereen, zo zelfstandig mogelijk, meedoen aan de maatschappij. Door in te zetten op preventie en de eigen verantwoordelijkheid wordt bereikt dat alle inwoners meedoen: 80% van deze inwoners doet dit op eigen kracht, 15% van de inwoners doet mee met behulp van lichte ondersteuning en 5% met behulp van intensieve ondersteuning.

2.3 **Uitgangspunten**

Wij hanteren de volgende uitgangspunten om onze ambitie en visie te realiseren.

1. *Keuzes maken*

Sinds het in werking treden van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2007 heeft er een duidelijke verschuiving plaatsgevonden in de gedachten over de verantwoordelijkheden en de rollen van de overheid, de maatschappelijke partners en de inwoners. Gemeenten vervullen steeds meer de rol van regisseur en zien zich voor de vraag gesteld welke taken en activiteiten zij willen, moeten en kunnen vervullen. Dit geldt ook voor de gemeente Lansingerland. Ook vanuit het jeugdbeleid en de visie op jeugdzorg is deze tendens waar te nemen.

Vanuit de samenleving wordt de roep om een transparante overheid die op verantwoorde wijze omgaat met publieke middelen steeds groter. Dit vraagt om (subsidie)beleid waarin de gemeente duidelijk aangeeft welke maatschappelijke effecten worden beoogd en op welke wijze doelen bereikt (moeten) worden met bijbehorende prestatieafspraken en verantwoordingssystematiek. Dit sluit ook aan bij de aanbevelingen van de Rekenkamer.

Daarnaast ontkomt ook de gemeente Lansingerland niet aan de bezuinigingen die alle gemeenten in Nederland treffen. Daarom is het belangrijk om keuzes te maken. Welke taken en activiteiten wil de gemeente (laten) uitvoeren naast de wettelijke taken? Hoeveel mag dat kosten? Keuzes maken betekent ook dat sommige activiteiten wel en sommige activiteiten niet meer worden gesubsidieerd. Voor activiteiten die voornamelijk gericht zijn op vrijetijdsbesteding van zelfredzame volwassenen in de eigen kring, zijn in de kadernota Maatschappelijke Ontwikkeling geen subsidiedoelen opgenomen. Om hier op transparante wijze inzicht in te geven is het noodzakelijk om een (subsidie)beleid te hebben waarin duidelijk de kaders omschreven staan waaraan de gemeente de subsidieaanvragen en beleidsontwikkelingen toetst.

Doordat de gemeente keuzes maakt veranderen ook de subsidiemogelijkheden voor verenigingen en organisaties. In de afgelopen jaren hebben wij kunnen zien dat ook deze partijen in beweging zijn en zich vernieuwen. Gekeken wordt naar nieuwe doelgroepen, methoden, technieken en activiteiten. Verenigingen en organisaties maken hier zelf ook keuzes in. Met het nieuwe beleid verwacht de gemeente nog meer van deze partijen dat zij die keuzes maken en laten zien op welke wijze zij een rol spelen in en meerwaarde hebben voor de inwoners van Lansingerland.

2. *Wij gaan uit van eigen verantwoordelijkheid van de inwoner en van de samenleving*

Ieder mens is in principe verantwoordelijk voor zichzelf. Daarnaast ben je niet alleen verantwoordelijk voor jezelf, maar ook voor elkaar en voor je sociale netwerk. Bij een vraag naar ondersteuning kijken wij altijd naar datgene wat de inwoner zelf kan of wat kan worden opgelost door het sociale netwerk. We zoeken hierin de balans tussen eigen verantwoordelijkheid en het ondersteunen van kwetsbare mensen. De ondersteuning is erop gericht mensen zo zelfstandig mogelijk mee te laten doen.

3. *Wij gaan uit van wederkerigheid*

Het ontvangen van een dienst of gunst is niet een vanzelfsprekendheid of een verworven recht. Wanneer iemand iets voor jou doet dan is de algemene norm dat je daar iets voor terug doet. Dat geldt ook voor de voorzieningen en faciliteiten die je via de gemeente krijgt. Mensen die ondersteuning krijgen van de overheid, kunnen zich zelf op een andere manier misschien ook inzetten voor een ander door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Mensen moeten beseffen dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor het opbouwen en onderhouden van hun eigen sociale netwerk: je kunt niet nooit iets doen voor een ander en vervolgens wel op hulp rekenen als je die zelf nodig hebt. Het sociale verkeer is gebaseerd op wederkerigheid. Wij verwachten dan ook van onze inwoners dat zij tijdig nadenken over de toekomst en hun oude dag.

4. *Wij zetten in op preventie*

Als we willen dat inwoners die dat kunnen verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en voor de ander, dan is een laagdrempelig en preventief aanbod van diensten en voorzieningen noodzakelijk. Door preventieve en algemene maatregelen voorkomen we de behoefte aan ondersteuning zoveel mogelijk en kunnen inwoners zolang mogelijk eigen verantwoordelijkheid nemen. Preventie, inclusief beleid, een goed algemeen voorzieningen niveau en meer collectieve voorzieningen kunnen het beroep op individuele voorzieningen terugdringen.

5. *Wij hebben de regie*

Vanuit wettelijke kaders heeft de gemeente de regie op veel verschillende onderdelen en processen. Dat wil niet zeggen dat de gemeente alles moet regelen. De gemeente kan ook faciliteren en stimuleren. Of soms heeft de gemeente helemaal geen rol. We staan niet alleen en betrekken maatschappelijk ondernemers, burgers en ook onze centrumgemeente bij het bereiken van onze doelen. Dit geldt voor het maken van beleid en de uitvoering.

6. *Wij zijn transparant en effectief*

We sturen op kwaliteit en efficiency. We kunnen ons geld maar één keer uitgeven. Ons subsidiebeleid bevat duidelijke criteria en we monitoren op het resultaat. Deze werkwijze stelt ons in staat om daar waar nodig bij te sturen en op transparante wijze keuzes te maken over de inzet van publieke middelen. We zien eigen verantwoordelijkheid en effectief inkopen en subsidiëren als een manier om efficiënt om te gaan met onze middelen, maar we hebben oog voor zowel een scherpe prijs als voor een goede kwaliteit en klantgerichtheid.

7. *De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten*

Centraal staat het maken van keuzes en bedenken van creatieve oplossingen voor een houdbaar en betaalbaar stelsel van maatschappelijke ondersteuning, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dit houdt in dat wij een groter beroep gaan doen op het zelforganiserende vermogen en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners die dat zelf kunnen. Wanneer overheidssteun niet noodzakelijk is om mee te kunnen doen, wordt ook geen subsidie verstrekt. Op die manier kunnen we (blijven) zorgen voor mensen die dat wel echt nodig hebben. Dit solidariteitsbeginsel is ook conform de Wmo-visie zoals die door de gemeenteraad is vastgesteld in 2011.

3 Maatschappelijke Ondersteuning

3.1 Inleiding

Het subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling bestaat zoals eerder aangegeven uit het onderdeel Jeugd en het onderdeel Maatschappelijke Ondersteuning (volwassenen / ouderen). Daar waar we het hebben over Maatschappelijke Ondersteuning zijn de meeste taken van de gemeente vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze Wet telt negen prestatievelden. Bij prestatieveld 1 gaat het vooral om het bevorderen van de leefbaarheid en sociale samenhang. Dit noemen we in deze nota “het stimuleren van een sterke samenleving”. Hieronder brengen wij in de nota ook het verband aan met alle kunstzinnige, muzikale, culturele of sociale activiteiten en evenementen in Lansingerland. Deze hebben veelal verder geen wettelijke basis, maar worden vastgelegd in gemeentelijk beleid. De prestatievelden 3, 4 en 5 in de Wmo richten zich vooral op preventieve en lichte ondersteuning en bij prestatieveld 6 tot en met 9 gaat het veelal om zware (lees: ook dure) ondersteuning.

Ons uitgangspunt is dat het grootste gedeelte van de volwassenen en ouderen in Lansingerland prima in staat is om zelfstandig te functioneren, vanzelfsprekend de verantwoordelijkheid neemt voor zichzelf en zijn omgeving, uit zichzelf kiest voor een gezonde leefstijl en vrijwillig binnen allerlei verbanden een steentje bijdraagt aan de samenleving. Bovendien blijkt uit verschillende onderzoeken (o.a. LEMON 2011) dat Lansingerland gekenmerkt wordt als een krachtige gemeenschap.

Daarom zal in het subsidiebeleid de nadruk liggen op het in stand houden en stimuleren van die sterke samenleving en op de eigen kracht en inzet van inwoners en vrijwilligersorganisaties. De gemeente ondersteunt deze infrastructuur en initiatieven die bijdragen aan het bevorderen van de zelfredzaamheid en het zorgen voor elkaar. Met deze basis gaat de gemeente er vanuit dat burgers en ondernemers in Lansingerland zelf in staat zijn om zelf (zonder subsidie) recreatieve activiteiten vorm te geven en daar aan deel te nemen. Dan gaat het bijvoorbeeld om creatieve of muzikale activiteiten, het lezen van niet-educatieve boeken en gezelligheidsverenigingen.

De nadruk van het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke middelen kan dan gelegd worden bij inwoners die minder goed zelfstandig mee kunnen komen en mee kunnen doen en diegenen die niet beschikken over het nodige sociale vangnet. Ook bij deze mensen staat de vraag altijd voorop wat zij zelf nog kunnen doen en ligt niet de nadruk op wat zij niet (meer) kunnen. De ondersteuning van de overheid richt zich er op om te compenseren voor het verlies aan zelfredzaamheid, maar de regie moet zo lang mogelijk in handen blijven van de betrokkene zelf. Bij een aantal groepen is dat niet (meer) mogelijk en moet de overheid langdurige en/of intensievere ondersteuning inzetten. Het gaat dan snel om dure vormen van ondersteuning, wat enerzijds onontkoombaar is, maar anderzijds wel beperkt kan worden door de komende jaren flink te investeren in inzet in een eerder stadium, het stadium van preventief beleid en lichte ondersteuning. Alleen zo kan op termijn een stijgende kostenpost voor de gemeente voorkomen worden.

De hoofddoelstellingen van ons beleid - gericht op alle volwassen en oudere inwoners van Lansingerland - formuleren wij dus als volgt:

- I Algemeen beleid: “het stimuleren van een sterke samenleving”.
- II Algemeen preventief beleid: “bevorderen gezondheid en zelfredzaamheid centraal”
- III Lichte ondersteuning/preventie van zwaardere zorg: “ondersteuning waar het nodig is”
- IV Herstel en intensieve ondersteuning: “doorpakken waar het moet”

3.2 Kaders

Op het gebied van Maatschappelijke Ondersteuning hebben we te maken met landelijke wetgeving en in een aantal gevallen de lokale uitwerking daarvan. We beschrijven in onderstaande paragrafen de wetten en lokale nota's die van invloed zijn geweest op de Kadernota. Het betreft hier:

Wet maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Met ingang van 1 januari 2007 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Op grond van deze wet wil het rijk een zo groot mogelijke maatschappelijke participatie van burgers op lokaal niveau bereiken. Gemeenten hebben de opdracht de doelstellingen van het rijk te vertalen naar de lokale situatie en een samenhangend lokaal beleid te ontwikkelen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, wonen en welzijn, alsook op de aangrenzende terreinen. De manier waarop de gemeenten invulling geven aan hun verantwoordelijkheid is afhankelijk van de lokale situatie. Zij moeten daarbij politieke en beleidsmatige keuzes maken.

Visie Wmo Lansingerland en Beleidsplan Wmo 2011-2014

De Wmo stelt gemeenten verplicht om iedere vier jaar een samenhangend Wmo Beleidsplan op te stellen. Gebaseerd op de kaders van de wet, het collegeprogramma 2010-2014, de programmabegroting en de landelijke en regionale ontwikkelingen heeft de raad haar beleidsuitgangspunten vastgelegd in de Visie Wmo Lansingerland en vertaald in beleidsregels voor de periode 2007-2011. De hoofdgedachte van de Wmo, dat alle inwoners moeten kunnen meedoen in de samenleving, is hierbij vertaald naar de lokale situatie.

Wet publieke gezondheid en de Nota Volksgezondheid

De Wet publieke gezondheid (Wpg) draagt de gemeente op om de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen te bevorderen. De gemeente dient extra aandacht te besteden aan jeugd en aan ouderen.

Het ministerie van VWS geeft eens in de vier jaar een nota met speerpunten op het gebied van gezondheid uit. In 2011 is de Nota gezondheidsbeleid verschenen waarin drie thema's centraal staan.

- Vertrouwen in gezondheidsbescherming: daar waar mensen risicofactoren voor de gezondheid zelf niet of nauwelijks kunnen beïnvloeden, kunnen zij rekenen op de overheid. De overheid zorgt voor wet- en regelgeving en voor het toezicht op de naleving hiervan.
- Zorg en sport dichtbij in de buurt: laagdrempelige, goed toegankelijke en op elkaar afgestemde voorzieningen op het gebied van zorg en sport dragen bij aan de gezondheid en bestrijden ongezondheid.
- Zelf beslissen over leefstijl. Mensen maken zelf keuzes in een omgeving waarin gezonde keuzes aantrekkelijk en toegankelijk zijn. Het vroeg signaleren van risico's en inzet van weerbaarheid om dagelijkse verleidingen te weerstaan zijn van groot belang, met name bij de jeugd.

Al deze punten komen terug in de Kadernota en zijn omgezet naar heldere beleidsdoelen. De doelen die samenhangen met sportstimulering (ter bevordering van de gezondheid en preventie van gezondheidsproblemen) zijn opgenomen in de systematiek voor subsidiedoelen voor maatschappelijke ondersteuning. De uitwerking van deze doelen met betrekking tot sportstimulering vindt plaats in de Kadernota Sport.

Daarnaast blijft volgens het rijk inzetten op de speerpunten uit de preventienota 2006 van belang. De inzet op roken, schadelijk alcoholbeleid, depressie, diabetes en overgewicht draagt bij aan de verbetering van de gezondheid, maar het accent ligt op bewegen, omdat daarmee de verbinding wordt gelegd tussen de speerpunten.

Wij hebben ons in de nota Lokaal gezondheidsbeleid Lansingerland (2009) de volgende doelen gesteld:

- we bevorderen dat inwoners die gezond zijn, gezond blijven
- we zorgen ervoor dat inwoners die niet gezond zijn, snel hulp krijgen om erger te voorkomen
- we willen de kwaliteit van de gezondheidszorg optimaliseren.

Deze speerpunten sluiten goed aan bij de nieuwe Nota gezondheidsbeleid van het ministerie.

Mediawet

Op grond van deze wet is er in elke gemeente maximaal één lokale omroep actief. Het commissariaat voor de media heeft de zendtijd in Lansingerland toegewezen aan Stichting RTV Lansingerland. Deze stichting heeft een subsidierelatie met de gemeente. De gemeente maakt gebruik van de lokale omroep als communicatiemiddel.

Wet Anti-discriminatievoorziening/-verordening

Deze wet verplicht gemeenten tot het instellen van een anti-discriminatievoorziening (ADV). De gemeente geeft uitvoering aan de wet door middel van het verstrekken van een subsidie aan Radar Rotterdam Rijnmond. Door deze subsidie wordt er een meldpunt discriminatie in stand gehouden en vindt er registratie en monitoring van meldingen plaats. Bovendien verleent een ADV bijstand aan personen en worden vragen beantwoord. In principe kan ook aan een andere ADV subsidie worden verstrekt. Het gaat om het bereiken van het doel.

Kunst- en cultuurbeleid

Per 1 januari 2009 is de gemeentelijke beleidsnota kunst en cultuur ingegaan met daarin een visie op en een inhoudelijke richting voor kunst- en cultuurbeleid: de nota Kunst en Cultuur in de schijnwerpers 2009. In deze nota stonden uitgangspunten en acties voor beeldende kunst, cultuurhistorisch erfgoed, historische verenigingen, culturele subsidies, bibliotheekwerk en media. Hieronder wordt toegelicht wat het beleid vanaf 2014 op deze punten zal zijn:

Culturele subsidies: bij de huidige herijking van het subsidiebeleid zijn alle subsidies die onder het kunst- en cultuurbeleid vielen meegenomen in de brede kadernota Maatschappelijke Ontwikkeling.

Deze kadernota vormt vanaf 2014 dus het beleidskader voor kunst- en cultuursubsidies. Kunst en cultuur wordt daarbij gezien als een onderdeel van een sterke samenleving. De initiatieven op het gebied van kunst en cultuur zijn dan ook een verantwoordelijkheid van burgers en ondernemers in Lansingerland zelf. Alleen daar waar het gaat om initiatieven die een actieve bijdrage leveren aan de maatschappelijke doelen van de gemeente kan kunst en cultuur(manifestatie) een middel zijn om het doel te bereiken en kan dus subsidie worden verstrekt. Daarnaast blijft subsidie beschikbaar voor activiteiten die bijdragen aan de creatieve, kunstzinnige en muzikale vorming van de jeugd. In de komende jaren willen wij vooral de relatie tussen de lokale culturele instellingen en het onderwijs versterken op het gebied van cultuureducatie. Daartoe heeft de gemeente een intentieverklaring getekend om deel te nemen aan de rijksregeling Cultuureducatie met kwaliteit. Hierdoor kunnen instellingen in Lansingerland in aanmerking komen voor extra middelen van het rijk waarbij de gemeente dan de andere helft van het bedrag moet matchen. Daarom wordt aan een deel van het budget voor creatieve, kunstzinnige en muzikale vorming de subsidievoorwaarde toegevoegd dat de activiteiten moeten passen binnen de voorwaarden uit de rijksregeling. Anders lopen we immers dat rijksgeld mis. Daarnaast is een budget beschikbaar voor overige initiatieven die bijdragen aan het beleidsdoel.

Beeldende kunst: de gemeente zal uitingen van beeldende kunst of andere cultuuruitingen zoals exposities en tentoonstellingen, in het gemeente huis of andere gemeentelijke accommodaties, blijven stimuleren conform het coalitieakkoord (van 13-11-2011). Met de ontwikkeling van nieuwe beeldende kunst in de openbare ruimte is de gemeente terughoudend. Vanuit de grondexploitatie zijn reeds middelen beschikbaar voor kunst in de buitenruimte. Omdat de tijd vraagt om een sobere en doelmatige besteding van middelen, is vanuit het kunstbeleid voor GREX-projecten een "Beleidslijn en procedure bij kunstprojecten in de openbare ruimte 2012" (T12.18266) vastgesteld door het college, waar in staat dat de te realiseren kunst een functioneel doel moet hebben zoals spelen of ontmoeten. Daarnaast staat in

de beleidslijn dat bij de ontwikkeling van de kunst ook inwoners betrokken zullen worden zodat sprake is van maatschappelijk draagvlak.

Cultureel erfgoed: voor het beheer van historische panden blijft de Erfgoed verordening gemeente Lansingerland 2011 van kracht. De Archiefverordening Lansingerland (2007) zorgt ervoor dat gemeentelijke archieven en documentaire verzamelingen beheerd en behouden blijven.

Bibliotheekwerk: voor het bibliotheekwerk staan zowel landelijk als lokaal grote veranderingen op stapel. Qua rijksbeleid valt bibliotheekwerk onder de Wet specifiek cultuurbeleid (Wsc). De bibliotheekbepalingen in de Wsc zijn sterk verouderd en bieden geen adequate basis meer voor de huidige praktijk van het bibliotheekwerk en voor de digitale ontwikkelingen in de bibliotheeksector, aldus het ministerie van OC&W. In de toekomst zullen dan ook diverse wijzigingen plaatsvinden. Eén van de belangrijkste is dat onder verantwoordelijkheid van het Rijk een digitale bibliotheek zal worden opgebouwd (Bibliotheek.nl). Dit heeft grote consequenties voor het lokale bibliotheekwerk, dat een verantwoordelijkheid blijft van gemeenten. In Lansingerland wordt momenteel met de bibliotheek onderzocht wat een toekomstbestendige manier is waarop het bibliotheekwerk kan worden ingericht. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat een aanbod beschikbaar moet blijven voor kinderen/jongeren en voor kwetsbaren (inwoners met een fysieke of verstandelijke beperking, inwoners met een taalachterstand).

Mediabeleid: het mediabeleid bestaat uit twee onderdelen: de lokale omroep en programmeraden. Als lokale omroep heeft het Commissariaat voor de Media de zendtijd voor Lansingerland toegewezen aan de Stichting RTV Lansingerland. De gemeente Lansingerland subsidieert RTV Lansingerland met een bedrag van € 26.831,- (adviesprijs van de VNG is € 1,28 per wooneenheid. Lansingerland heeft per 21-06-2012, 20.962 wooneenheden). Behalve dat de gemeente wettelijk verplicht is om de lokale omroep deze financiële bijdrage te leveren op basis van Mediawet 2008, draagt RTV Lansingerland daarmee tevens bij aan het bevorderen van de zelfredzaamheid door hun taken op het gebied van informatie, cultuur en educatie.

Bovenstaande afbakening vormt dus het limitatieve kader voor het toekomstige kunst- en cultuurbeleid. Er wordt geen aparte cultuurnota ontwikkeld.

Decentralisatie operaties

De afgelopen jaren zijn steeds meer taken van het rijk overgeheveld naar de gemeenten. De gemeentelijke overheid heeft hierdoor een steeds grotere beleidsvrijheid toebedeeld gekregen. Hoewel het rijk op een beperkt aantal werkvelden nog een belangrijke vinger in de pap houdt, staat ons de komende tijd nog een aantal belangrijke overhevelings-/decentralisatieoperaties te wachten. Een voorbeeld is de overheveling van de begeleiding uit de AWBZ naar de gemeente. Deze taak wordt toegevoegd aan de Wmo.

Overig

Op andere beleidsterreinen zijn allerlei nota's gepresenteerd waarin -vanuit andere perspectieven- beleidsdoelen zijn geformuleerd die direct en soms indirect gevolgen hebben voor maatschappelijke ontwikkeling van inwoners uit Lansingerland (zoals de Woonvisie 2009-2013, de nota Integraal veiligheidsbeleid, de beleidsnotitie Groen en recreatie, beleidsvisie Beheer en onderhoud, enz.). Waar nodig zoeken wij afstemming met deze beleidsterreinen.

3.3 I - Algemeen beleid: het stimuleren van een sterke samenleving

Hoofddoelstelling I van ons beleid is "het stimuleren van een sterke samenleving (civil society)". In de Wmo valt dit samen met prestatieveld 1, het stimuleren van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten. Het gaat daarbij om het vroegere sociaal-culturele werk, het sociaal-cultureel jongerenwerk, sociaal-cultureel ouderenwerk en het opbouwwerk. In de Wmo wordt echter niet meer uitgegaan van deze oude welzijnssectoren, maar staat het te bereiken doel centraal, namelijk het

bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid. Het gaat dan vaak om het bevorderen van onderlinge betrokkenheid, burgerschapszin en activiteiten die bijdragen aan een maatschappelijk klimaat waarbinnen inwoners in staat zijn om zelfstandig te functioneren en optimaal te participeren en elkaar te helpen.

In relatie tot onze algemene hoofddoelstelling “Het stimuleren van een sterke samenleving” stellen wij onszelf voor de jaren 2014/2018 de volgende beleidsdoelen:

1. De inwoners zijn zelfredzaam
2. De inwoners nemen verantwoordelijkheid voor elkaar
3. De inwoners wonen (sociaal) veilig en prettig

3.3.1 *De inwoners zijn zelfredzaam*

De eigen verantwoordelijkheid van mensen staat centraal in ons beleid voor de komende jaren. Wij verwachten van onze inwoners dat zij zelfredzaam zijn en zelf organiseren wat zij willen en nodig hebben, zodat zij zich kunnen ontplooiën, kunnen participeren en zolang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. Daarnaast verwachten wij van onze inwoners dat zij beschikken over een sociaal vangnet waardoor zij in staat zijn om voor zichzelf en voor hun omgeving te zorgen.

Onze inwoners kiezen zelf of ze actief of passief deel willen nemen aan allerlei sociaal culturele of kunstzinnige activiteiten en zij dragen zelf bij aan de totstandkoming daarvan. Activiteiten met een recreatief en sociaal karakter of activiteiten die burgers op eigen kracht kunnen organiseren komen niet meer in aanmerking voor subsidie.

De meerderheid (volgens landelijke normen 80-85%) van onze inwoners is zelfredzaam en is in staat om deel te nemen aan alle aspecten van het dagelijks leven. Wij bevorderen de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners door het gemeentelijk beleid bij nieuwbouw, subsidietoekenning en bij samenwerking te toetsen op toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid. Om belemmeringen in de zelfredzaamheid en participatiemogelijkheden van onze inwoners te voorkomen betrekken we onze inwoners en/of maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering van het beleid. Burgerparticipatie maakt een vast onderdeel uit van onze beleidscyclus.

Waar nodig bieden wij informatie en advies en organiseren wij educatieactiviteiten voor inwoners die in hun zelfredzaamheid beperkt zijn. Door middel van subsidie maken wij prestatieafspraken en stimuleren vooral die activiteiten die de zelfredzaamheid, participatie en verdraagzaamheid herstellen en/of bevorderen. Via de mediawet bieden wij inwoners een mogelijkheid tot ontplooiing en informatie.

3.3.2 *De inwoners nemen verantwoordelijkheid voor elkaar*

Centraal in ons beleid staat de gedachte dat naast een eigen verantwoordelijkheid inwoners ook verantwoordelijkheid dragen voor hun medeburgers en hun directe omgeving. Wij stimuleren onze inwoners om voor zichzelf en voor hun omgeving een sociaal vangnet te organiseren. Initiatieven die gericht zijn op het met elkaar in contact brengen van inwoners van wijken en buurten en hiermee het vergroten van de betrokkenheid van bewoners bij elkaar en hun omgeving worden door ons gestimuleerd.

Wij stimuleren maatschappelijke (wijk-)initiatieven die gericht zijn op het vergroten van de sociale samenhang en die inwoners de gelegenheid bieden elkaar te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Daarnaast ondersteunen we initiatieven uit de samenleving -afhankelijk van het nieuwe accommodatiebeleid, zie hoofdstuk 1.2- met maatschappelijk accommodatiebeleid. Een belangrijk doel van de gemeente is om het vrijwilligersbeleid te ondersteunen, want vrijwilligers zijn de motor van een sterke samenleving. Wij doen dit door het faciliteren van een Vrijwilligers Informatie Punt (VIP) voor deskundigheidsbevordering, werving en praktische ondersteuning. Ook bieden we ondersteuning van vrijwilligers(organisaties) bij fondswerving, regelgeving, vinden geschikte particuliere huurruimte en door het ontwikkelen van een online zorgmatching systeem. Bovendien bieden wij de vrijwilligers een collectieve vrijwilligersverzekering aan.

3.3.3 *De inwoners wonen (sociaal) veilig en prettig*

Ons doel is dat de wijken van Lansingerland leefbaar zijn en de inwoners zich prettig en sociaal veilig voelen in hun wijk. Ook hierbij gaan wij uit van de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van onze inwoners. De leefbaarheid en samenhang in wijken en buurten wordt in belangrijke mate bepaald door de bewoners zelf. Wij verwachten van onze inwoners dat zij een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van hun woonomgeving. Betrokken bewoners, die elkaar kennen, nemen verantwoordelijkheid, houden een oogje in het zeil en dragen een steentje bij.

Wij stimuleren activiteiten en evenementen die gericht zijn op het vergroten van de leefbaarheid. We stimuleren wijk en buurtinitiatieven die gericht zijn op het bevorderen van een leefbare, schone en veilige leefomgeving. Door uitvoering te geven aan de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen en de gemeentelijke anti-discriminatieverordening zetten wij in op respect en verdraagzaamheid. We stimuleren bemiddeling en/of zetten mediation in bij ernstige vormen van burenruzie waarbij sociale veiligheid en respect in het gedrag komen (financiering via beleidsveld veiligheid).

3.4 II - Algemeen preventief beleid: bevorderen gezondheid en zelfredzaamheid centraal

Hoofddoelstelling II van ons beleid is: “inwoners zijn gezond en ongezondheid bij risicogroepen wordt voorkomen”. Wij verwachten van gezonde inwoners dat zij zelfredzaam zijn en dat zij in staat zijn om voor zichzelf en voor hun omgeving te zorgen. Gezonde inwoners hebben vaak een gezonde leefstijl en een gezonde leefstijl staat voorop om gezond te blijven. Dat gaat echter niet altijd vanzelf: bij sommige doelgroepen is het nodig om mensen te helpen bij het ontwikkelen van gezonder gedrag en bij het tegengaan van ongezondheid. Vooral bij de jeugd vraagt dat om inzet vanuit de omgeving. De uitvoering van de jeugdgezondheidszorg, inclusief de vaccinatieprogramma's, hebben wij neergelegd bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Zie hiervoor hoofdstuk 4.

In relatie tot onze algemene hoofddoelstelling “Inwoners zijn gezond en ongezondheid bij risicogroepen wordt voorkomen” stellen wij onszelf voor de jaren 2014/2018 de volgende beleidsdoelen:

1. Inwoners nemen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl, voor de eigen gezondheid en zelfredzaamheid.
2. Voorkomen van een ongezonde leefstijl en ziektes bij risicogroepen.

3.4.1 *Inwoners nemen de verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl en voor de eigen gezondheid en zelfredzaamheid*

Wij staan op het standpunt dat een gezonde leefstijl in de eerste plaats de eigen verantwoordelijkheid is van ieder mens. Mensen maken zelf keuzes vanuit hun mogelijkheden, motieven en belangen. Wij worden daarom terughoudender in onze boodschap dat gezond leven *moet* en zetten meer in op het makkelijker en toegankelijk maken van gezonde keuzes en het behouden van de gezondheid. Dat betekent in ieder geval dat inwoners en professionals kunnen beschikken over betrouwbare en toegankelijke informatie en dat zij waar nodig informatiebijeenkomsten, trainingen en cursussen kunnen volgen. Het vraagt ook om signalering van risicogroepen en goede afstemming van beleid en aanbod tussen gemeente en lokale aanbieders van zorg en welzijn. Netwerken van zorg- en welzijnspartijen zijn instrumenten waarmee we deze signalering en afstemming willen bereiken. We bevorderen een gezonde leefstijl en gezondheid door het stimuleren van sport en bewegen met een programma sportstimulering. Daarnaast zorgen wij ervoor dat de publieke gezondheid niet in gevaar komt. Wij hebben bij de GGD Rotterdam-Rijmond een basistakenpakket ingekocht waarmee we zorgen voor gezondheidsbescherming en ziektepreventie, bijvoorbeeld infectieziektenbestrijding en vaccinatieprogramma's. Ook hebben we de GGD Rotterdam-Rijmond opdracht gegeven voor een effectieve begeleiding bij rampen, bijvoorbeeld als het gaat om een griepdemonstratie of over een milieuramp. Dit zijn wettelijke taken in het kader van de Wet Publieke Gezondheid.

3.4.2 *Voorkomen van een ongezonde leefstijl en ziektes bij risicogroepen*

Niet voor iedereen ligt een gezonde leefstijl voor de hand. De landelijke Nota gezondheidsbeleid (2011) en de gezondheidsenquête van de GGD Rotterdam-Rijnmond (2008) geven een goed beeld van de groepen die een risico hebben op een ongezonde leefstijl en op ziektes. De nieuwe gezondheidsenquête zal pas verschijnen medio 2013. De verwachting is dat de uitkomsten niet sterk zullen afwijken van het huidige beeld. Wij bieden gezondheidsinterventies ter voorkoming van een ongezonde leefstijl en ziektes en richten ons daarbij op de volgende doelgroepen:

- Mensen met overmatig alcoholgebruik
- Mensen met overgewicht
- Mensen met uitval door depressie
- Mensen in sociaal isolement

Afhankelijk van de uitkomst van de gezondheidsenquête medio 2013 verwachten we dat voor de volgende doelgroepen ook extra aandacht zullen moeten hebben:

- Mensen met een ggz-problematiek
- Jongeren met risico op verslaving
- Mensen met negatieve ervaringen in de kindertijd
- Ouderen

3.5 III - Lichte ondersteuning en preventie van zwaardere zorg

Hoofddoelstelling III van ons beleid is: “minder-zelfredzame inwoners wonen en leven zo zelfredzaam als mogelijk”. De meeste inwoners zijn in staat om zelfstandig te functioneren, al dan niet met behulp van het eigen netwerk. Een klein deel, naar schatting 15%, is minder zelfredzaam of kwetsbaar ten gevolge van leeftijd, beperking, ziekte of achtergrond. De gemeente heeft de taak minder-zelfredzame inwoners zodanig te compenseren dat zij in staat zijn zelfstandig een huishouden te voeren, zich in en om het huis te verplaatsen, zich lokaal te kunnen verplaatsen en te kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

In relatie tot onze algemene hoofddoelstelling “Minder-zelfredzame inwoners wonen en leven zo zelfredzaam als mogelijk” stellen wij onszelf voor de jaren 2014/2018 het volgende beleidsdoel:

1. Minder-zelfredzame inwoners kunnen een huishouden voeren, zich in en om het huis verplaatsen, per lokaal vervoer kunnen vervoeren en hun medemens ontmoeten

3.5.1 *Minder-zelfredzame inwoners kunnen een huishouden voeren, zich in en om het huis verplaatsen, per lokaal vervoer kunnen vervoeren en hun medemens ontmoeten*

We spreken van lichte ondersteuning als er sprake is van enkelvoudige problematiek en als de klant goed in staat is om de regie over het eigen leven te voeren. De inzet is om met vormen van lichte ondersteuning de vraag naar intensieve ondersteuning en naar individuele voorzieningen te voorkomen of uit te stellen. We willen namelijk dat minder-zelfredzame inwoners zo zelfredzaam als mogelijk kunnen wonen en leven. Om dit te bereiken bieden we Het Gesprek. In Het Gesprek wordt samen met zorg- en welzijnspartijen gezocht naar een passend arrangement van ondersteuning voor de cliënt. Ook hebben we voor mantelzorgers een Steunpunt Mantelzorg ingericht voor respijtzorg, deskundigheidsbevordering, ondersteuning, kennis en advies. We bieden een dienstenaanbod door vrijwilligers, o.a. een boodschappendienst, formulierenbrigade en praktische ondersteuning voor mantelzorgers (tijdelijke ontlasting van mantelzorgers). Daarnaast zetten we in op informele zorg door geschoolde vrijwilligers, zoals vriendschappelijk huisbezoek, buddyzorg en vrijwillige thuiszorg. Ook is er algemeen maatschappelijke dienstverlening met slachtofferhulp, vluchtelingenwerk en algemeen maatschappelijk werk. Tenslotte zetten we zorgketens en signaleringsketens op tussen professionele zorgaanbieders, vrijwilligers en informele zorg om problemen vroegtijdig en efficiënt op te lossen en voor het signaleren van herkennen van (toekomstige) risicogroepen.

Uitbreiding van deze vormen van lichte ondersteuning is hard nodig om de vraag naar individuele voorzieningen en intensieve ondersteuning te beperken en zo de kosten in de hand te kunnen houden. Dit

is ook als één van de Wmo-beheersmaatregelen met de raad besproken. De kosten kunnen alleen beheersbaar blijven door het subsidiebeleid zo om te buigen dat enerzijds meer beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en anderzijds de gemeentelijke subsidiemiddelen doelgerichter worden ingezet op het voorkomen van zware en dure ondersteuning.

Op dit beleidsdoel is ruimte voor nieuwe initiatieven, creatieve oplossingen en inventieve aanbieders die met collectieve voorzieningen, inzet van vrijwilligers, nieuwe goedkope producten/activiteiten kosten kunnen besparen.

3.6 IV - Intensieve ondersteuning en herstel

Hoofddoelstelling IV van ons beleid is: “kwetsbare inwoners wonen en leven zo zelfredzaam als mogelijk”. Wij verwachten dat lichte ondersteuning niet volstaat voor ongeveer 5% van onze inwoners. Zij hebben intensieve ondersteuning nodig om op één of andere manier te kunnen meedoen in de samenleving. Intensieve ondersteuning wordt voornamelijk geleverd door professionals aan mensen die een complexe problematiek hebben. Deels gaat het om mensen die uitsluitend door middel van een individuele voorziening gecompenseerd kunnen worden. Voor een ander deel gaat het om kwetsbare mensen: mensen die dak/thuisloos zijn geraakt, mensen die te maken hebben met huiselijk geweld, mensen met risico op maatschappelijke uitval, zorgmijders en mensen met een verslaving.

In relatie tot onze algemene hoofddoelstelling “Kwetsbare inwoners wonen en leven zo zelfredzaam als mogelijk” stellen wij onszelf voor de jaren 2014/2018 het volgende beleidsdoel:

1. Inwoners kunnen een huishouden voeren, zich in en om het huis verplaatsen, per lokaal vervoer kunnen vervoeren en hun medemens ontmoeten
2. Voor mensen die dakloos raken of niet meer naar huis kunnen is een plek (opvang of (tijdelijke) woonruimte
3. Voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld is hulpverlening en opvang
4. Een outreachend vangnet om maatschappelijke uitval van kwetsbare inwoners en zorgmijders (verder) te voorkomen
5. Voorkomen van maatschappelijke teloorgang ten gevolge van verslaving

3.6.1 *Inwoners kunnen een huishouden voeren, zich in en om het huis verplaatsen, per lokaal vervoer kunnen vervoeren en hun medemens ontmoeten*

Mensen kunnen een beperking van fysieke of psychische aard hebben die uitsluitend door middel van een individuele voorziening gecompenseerd kan worden. Het gaat dan om hulp bij het huishouden, rolstoelen, woningaanpassingen, individueel vervoer en in de toekomst om een vorm van begeleiding (decentralisatie van de functie begeleiding van AWBZ naar Wmo). In dat geval is de voorziening aan een persoon gekoppeld. Dit is vastgelegd in een beschikking.

3.6.2 *Voor mensen die dakloos raken of niet meer naar huis kunnen is maatschappelijke opvang*

Sommige mensen hebben door omstandigheden geen adequate huisvesting: mensen die dakloos zijn geraakt vanwege geldgebrek of mensen die niet meer naar huis kunnen vanwege andere omstandigheden. Vooral nog kunnen inwoners die geen huis (meer) hebben terecht in de maatschappelijke opvang (dak- en thuislozenopvang en vrouwenopvang) van de centrumgemeente Delft. In sommige gevallen verlenen wij (via het Wonen-Zorg-Welzijn team) voor kwetsbare inwoners een voorrangsverklaring voor het verkrijgen van een andere woning. Tenslotte implementeren we een protocol voorkoming huisuitzetting omdat we willen voorkomen dat mensen uit hun huis gezet worden.

3.6.3 *Voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld is hulpverlening en opvang*

In sommige gezinnen is huiselijk geweld een steeds terugkerend patroon. Dat kan zijn vanwege agressie, vanwege problemen die boven het hoofd groeien of om andere redenen. Kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld, lopen daar schade van op. We hebben een sluitende aanpak voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanaf 2014 is in Lansingerland een Lokaal Team Huiselijk Geweld

operationeel en we nemen de meldcode huiselijk geweld (een stappenplan voor professionals) als voorwaarde op bij subsidieverstrekking.

3.6.4 Een outreachend vangnet om maatschappelijke uitval van kwetsbare inwoners en zorgmijders (verder) te voorkomen

Er zijn mensen die risico lopen op maatschappelijke teloorgang. Vaak is dit te wijten aan psychische problematiek. Hierdoor veroorzaken zij bijvoorbeeld overlast in een buurt en in de woning, of hebben schulden en verwaarlozen de eigen gezondheid. Het gaat vaak om complexe en meervoudige problematiek. Deze mensen hebben intensieve ondersteuning nodig om te kunnen blijven meedoen. In veel gevallen gaat het om zorgmijders, mensen die al zo ver uit beeld zijn dat zij geen hulp meer willen accepteren. We coördineren een multidisciplinair en sluitende ketenaanpak voor kwetsbare inwoners en zorgmijders. Daarnaast voeren we het convenant “Nazorg ex-gedetineerden” uit.

3.6.5 Voorkomen van maatschappelijke teloorgang ten gevolge van verslaving

Ook in Lansingerland wonen mensen die verslaafd zijn aan middelen. Het gaat daarbij in de eerste plaats om mensen met een alcoholverslaving en, in mindere mate, om mensen met een drugsverslaving. Verslaving leidt in veel gevallen tot huisvestingsproblemen, relationele problemen, schulden, etc. Een verslavingspoli biedt advies over verslaving en gedragstherapie. En er is ambulante hulpverlening voor verslaafde inwoners uit Lansingerland.

4 Jeugd

4.1 Inleiding

De jeugd heeft de toekomst en is de toekomst van Lansingerland. Het aantal jongeren in onze gemeente neemt toe. Dat is goed nieuws, maar schept ook verplichtingen. Immers de gemeente beoogt een sterke samenleving voor alle inwoners. Dat betekent dat deze sterke samenleving er ook moet zijn voor kinderen en jongeren tot en met 23 jaar en hun ouders of verzorgers.

Het jeugdbeleid is nooit af. Het blijft altijd nodig om in te springen op trends en nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen. Toch is het belangrijk dat we voor de periode 2014-2018 beleidsdoelen opnemen op basis waarvan we de uitvoering en de subsidieverstrekking aan de verschillende betrokken partijen in de komende jaren vormgeven.

Uitgangspunt hierbij is dat het opgroeien en opvoeden van kinderen in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers is. De gemeente Lansingerland heeft de taak om voorwaarden te scheppen om ouders in staat te stellen hun taak als primaire opvoeder zo goed mogelijk te vervullen. De gemeente doet dit onder andere door te zorgen voor goede basisvoorzieningen zoals onderwijs, welzijns- en sportvoorzieningen, gezondheidszorg en een veilige leefomgeving. Het beleid is er op gericht dat kinderen en jongeren op een evenwichtige wijze opgroeien en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Hierbij streeft de gemeente Lansingerland naar gelijke kansen voor elke jongere. Deze gelijke kansen creëren we alleen wanneer alle partijen: ouders, scholen, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, politie, jeugd- en jongerenwerk, werkgevers, (sport)verenigingen, (jeugd)gezondheidszorg, de gemeente en de jongeren zelf, meedoen en hun verantwoordelijkheid nemen. Door een gezamenlijke inzet zorgen we voor voldoende aanbod om de jeugd te laten meedoen aan de samenleving. Voor degenen die extra zorg of begeleiding nodig hebben, werken partners nauw samen in een sluitend netwerk. Zo maken we de kans kleiner dat jongeren buiten de boot vallen.

4.2 Kaders

Naast veel verschillende landelijke wetgeving zijn er ook diverse regionale en lokale beleidskaders van toepassing op het raamwerk jeugd. Het betreft onder andere:

- Visie Lansingerland
- Collegeprogramma
- Wettelijke bepalingen:
  - Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
  - Wet op de jeugdzorg;
  - Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE);
  - Wet kinderopvang;
  - Motie Van Aartsen-Bos;
  - Wet op het primair onderwijs (WPO);
  - Wet op de expertisecentra (WEC);
  - Wet op het voortgezet onderwijs (WVO);
  - Wet op het Onderwijstoezicht (WOT);
  - Leerplichtwet;
  - Regionale Meld- en Coördinatiefunctie-wet (RMC);
  - Wet gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer;
  - Wet verwijsindex risicojongeren (VIR)
  - Wet publieke gezondheid (WPG);
- Gemeentelijk beleid: o.a. burgerparticipatie
- Ieder Kind Wint, regionale afspraken Stadsregio Rotterdam
- De lokale beleidsagenda Jeugd 2011-2013

Naast de bestaande kaders is er ook de op handen zijnde decentralisatie jeugdzorg. Deze decentralisatie zorgt ervoor dat de gemeente Lansingerland vanaf 2015 meer verantwoordelijkheden en extra financiële middelen krijgt ten behoeve van de intensieve ondersteuning van de jeugd.

4.3 I - Algemeen beleid: stimuleren van een sterke samenleving

4.3.1 Basisaanbod van speel- en ontmoetingsplaatsen en momenten voor jongeren

De gemeente Lansingerland streeft naar een sterke samenleving voor kinderen en jongeren tot en met 23 jaar en hun ouders en verzorgers. Dit doen wij door ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren te realiseren. Wij investeren in een basisaanbod van speel- en ontmoetingsplaatsen en momenten voor jongeren. Hierbij kijken wij vooral naar de wensen en behoeften van kinderen en jongeren, maar we hebben ook oog voor de belangen van wijken, buurten en verenigingen.

4.3.2 Deelnemen aan de samenleving

Het beleid van de gemeente Lansingerland is er op gericht dat kinderen en jongeren zich kunnen ontplooiën en mee (blijven) doen in de samenleving. Dit willen wij realiseren door het stimuleren van de creatieve en taalkundige ontwikkeling en de maatschappelijke participatie van kinderen en jongeren. Wij willen jongeren stimuleren om mee te praten over het gemeentelijk beleid en de voorzieningen. Jongeren moeten toegang hebben tot voorzieningen die hen uitdagen en stimuleren zich te ontwikkelen.

4.3.3 Kinderdagverblijven, gastouderopvang en peuterspeelzalen voldoen aan de regels

Andere belangrijke voorzieningen zijn de kinderopvang, gastouderopvang en peuterspeelzalen. Hoewel bij de kinderopvang en gastouderopvang het primaat van het particulier initiatief geldt en de gemeente zich inhoudelijk niet bemoeit met deze organisaties, vinden wij het belangrijk dat de kwaliteit van deze voorzieningen wordt gewaarborgd. De gemeente wil dan ook haar wettelijk taak op het gebied van toezicht en handhaving zo goed mogelijk uitvoeren. Wij streven naar een 100% score waarbij alle kinderdagverblijven, gastouderopvang en peuterspeelzalen voldoen aan de regels.

4.4 II - Algemeen preventief: zelfredzaam waar het kan, voorkomen van problemen

Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente Lansingerland investeert veel in het preventief jeugdbeleid. Wij willen problemen bij opgroeien en opvoeden voorkomen door vroegtijdig ingrijpen.

4.4.1 Voorkomen van problemen en bewustwording

Ons doel is dat 80% van de kinderen en jongeren in Lansingerland opgroeit zonder noemenswaardige problemen. Wij zetten in op bewustwording van jongeren en hun ouders/opvoeders op het gebied van algemene gezondheid, optimale voeding en een brede ontwikkeling van kinderen en jongeren. Dit doen we door de jeugdgezondheidszorg door een professionele organisatie te laten uitvoeren.

Ook realiseren wij samen met de partners in de regio het Elektronisch Kinddossier (EKD) zodat geen kind tussen wal en schip raakt. Het EKD is een digitaal dossier waarin informatie over de gezondheid en ontwikkeling van kinderen in Nederland bewaard en beschikbaar gemaakt wordt. Het EKD wordt gebruikt door instellingen in de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) om gegevens over jongeren van 0 tot en met 18 jaar bij te houden. Het dossier dient ertoe om consultatiebureau- en schoolartsen toegang te geven tot alle digitale gegevens die binnen de JGZ-instelling beschikbaar zijn over een kind of jongere.

Omdat het belangrijk is te meten of het ingezette beleid effect heeft, neemt de gemeente deel aan de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) monitor. De VTV is een regionale monitor uitgevoerd door de GGD waarin lokale, regionale en landelijke gegevens over volksgezondheid en zorg worden verzameld, geanalyseerd en geïntegreerd op nationaal vergelijkbare wijze. Een regionale VTV bevat een integrale beschrijving van de volksgezondheid (gezondheidstoestand, determinanten, preventie en zorg) van de GGD-regio. Tevens zijn er rapporten per gemeente met de belangrijkste gezondheidsproblemen. De

informatie uit de VTV stelt de gemeente Lansingerland in staat passend beleid en interventies te realiseren.

Het hebben van een achterstand vergoot de kans op problemen bij kinderen en jongeren op latere leeftijd. Ons beleid is er op gericht dat kinderen en jongeren op een evenwichtige wijze opgroeien en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving waarbij gestreefd wordt naar gelijke kansen voor elke jongere. Daarom willen wij achterstanden zo vroeg als mogelijk wegwerken door het peuterspeelzaalwerk voor kinderen met kans op een achterstand te stimuleren in het kader van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

Ook voor kinderen en jongeren die dat van huis uit niet meekrijgen, bieden wij ontplooiingsmogelijkheden op vaardigheden die nodige zijn voor het goed functioneren in de samenleving. Hierbij kan gedacht worden aan sociale vaardigheidstrainingen, sollicitatietrainingen, etc.

4.4.2 Voorlichting en advies

Ieder kind, jongere en ouder in Lansingerland weet waar hij/zij informatie kan krijgen op het gebied van opgroeien en opvoeden. Daarom geven wij voorlichting en advies op het gebied van opgroeien en opvoeden. Dit doen wij door het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) te realiseren. Dit is een laagdrempelige voorziening op het gebied van opgroeien en opvoeden waar alle kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers gebruik van kunnen maken.

4.5 III - Lichte ondersteuning en preventie van zwaardere zorg

Onderdeel van de preventieve jeugdzorg is het bieden van lichte en tijdelijke ondersteuning aan gezinnen. Dit doet de gemeente onder andere via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Vanuit het CJG bieden wij informatie en advies, lichte ondersteuning en we versterken de hulp binnen de eigen leefomgeving voor wie dat nodig heeft. Op dit beleidsdoel is ruimte voor nieuwe initiatieven, creatieve oplossingen en inventieve aanbieders die met collectieve voorzieningen, inzet van vrijwilligers, nieuwe goedkope producten/activiteiten kosten kunnen besparen.

4.5.1 Vroegtijdig signaleren

Wanneer wij de inzet van zwaardere zorg willen voorkomen dan dienen wij tijdig kinderen en jongeren in beeld te krijgen. Daarom zetten wij in op het in een vroeg stadium signaleren van kinderen en jongeren met problemen en zorgen ervoor dat zij passende ondersteuning krijgen. Het bieden van een laagdrempelig aanbod gericht op het voorkomen van instroom in de specialistische zorg vraagt om de inzet van adequate middelen zoals het schoolmaatschappelijk werk en professioneel jeugd- en jongerenwerk. Daarnaast is een sterk netwerk van professionals dat met elkaar afstemt en gebruik maakt van systemen als SISA om kinderen en jongeren in beeld te krijgen van groot belang.

SISA staat voor Signaleren en Samenwerken. Het is ook het Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak. Via SISA werken organisaties, die met jongeren/kinderen werken, nauw samen. Met elkaar vormen ze een sluitend netwerk om de kinderen/jongeren die risico's lopen of problemen hebben te signaleren en te begeleiden. Voor iedereen die met (risico-)jeugd te maken heeft is SISA een belangrijk gereedschap. SISA richt zich op alle regionale instellingen, organisaties, gemeenten en deelgemeenten die de betreffende kinderen/jongeren en eventueel hun gezinnen via een op maat gesneden traject hulpverlening bieden en begeleiden. Door vroegtijdig te signaleren en begeleiding te bieden kan erger worden voorkomen.

4.5.2 Lichte tijdelijke ondersteuning aan gezinnen

Iedereen krijgt de hulp die nodig is om weer optimaal te kunnen deelnemen aan de maatschappij. Daar waar mogelijk wordt deze hulp of lichte kortdurende ondersteuning gerealiseerd door (geschoolde) vrijwilligers. Om een goed beeld te krijgen van de hulp die noodzakelijk is, wordt gebruik gemaakt van de Voorpostfunctie van Bureau Jeugdzorg.

4.5.3 *Voorkomen vroegtijdig schoolverlaten*

Een belangrijk onderdeel om te komen tot zelfredzaamheid is het hebben van goede kansen op de arbeidsmarkt. Hiertoe is het hebben van een startkwalificatie noodzakelijk. De gemeente Lansingerland wil dan ook voortijdig schoolverlaten voorkomen en jongeren stimuleren en faciliteren om een startkwalificatie te behalen. De uitvoering van de leerplichtwet en de RMC-functie wordt in regionaal verband gerealiseerd. Daarnaast kopen wij (ook in regionaal verband) trajecten Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) in om (jong) volwassenen een tweede kans op een diploma te geven. Ook het tijdige wegwerken van achterstanden bij peuters en kleuters via VVE-programma's bieden een goede basis om later (school)uitval te voorkomen.

4.6 IV - Intensieve ondersteuning en herstel

Ondanks het feit dat ons uitgangspunt is dat het opgroeien en opvoeden van kinderen in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers is, zijn er soms momenten waar herstel en intensieve ondersteuning noodzakelijk zijn. De gemeente Lansingerland kiest er dan voor om door te pakken waar het moet. Wij organiseren dan (tijdelijke) gespecialiseerde hulp waar mogelijk binnen en waar nodig buiten de eigen leefomgeving aan kwetsbare groepen met een focus op herstel en ondersteuning. Het doel is het tijdelijk coördineren van de zorg voor gezinnen met meervoudige problematiek vanuit het principe één gezin één plan.

4.6.1 *Coördinatie van zorg: één gezin, één plan*

De gemeente neemt in dit proces een regierol en zet zowel de CJG-coördinator als de GOSA-regisseur in om de zorgregie en de coördinerende taken op zich te nemen met als doel gezinnen op basis van een zorgplan, waarbij de hulp afgestemd is en er één aanspraakpunt is, zo spoedig mogelijk weer in de eigen kracht te zetten. Belangrijk hierbij is dat er een warme overdracht plaatsvindt tussen preventieve en curatieve zorg. Hier zien wij op toe.

Deze werkwijze vraagt ook iets van de inzet van de professionals werkzaam bij de verschillende ketenpartners. Daarom worden de professionals getraind om te werken met één gezin, één plan en één regisseur.

4.6.2. *Ieder kind kan naar een school die bij hem/haar past*

De gemeente Lansingerland vindt het haar taak om de toegankelijkheid van en naar het onderwijs te waarborgen zodat ieder kind naar een school kan die bij hem/haar past. Daarom zorgen wij voor veilig en adequaat leerlingenvervoer naar de dichtst bijzijnde school die aansluit op de levensovertuiging van de ouders en/of de handicap of stoornis van het kind.

5 Verantwoording en monitoring

Verantwoording van de besteding van subsidiegeld en de monitoring van de doelen uit deze nota verloopt via de *Plan Do Check Act* cyclus (PDCA). De PDCA cyclus bestaat uit vier stappen: Plan, Do, Check, Act. Plan staat voor plannen maken en doelstellingen formuleren (punt 1 t/m 6). Do staat voor plannen uitvoeren en registreren procesgegevens (punt 7 en 8). Check staat voor plannen vergelijken met realisatie en deze bespreken (punt 9 en 10). Act staat voor plannen en doelstellingen actualiseren en bijsturen (punt 1 en 2). Onderstaand model geeft inzicht in de manier waarop een subsidiecyclus plaatsvindt en welke rol verantwoording en monitoring heeft:

5.1 Stap 1: Plan

De kadernota is het plan voor 2014-2018 voor maatschappelijke ontwikkeling. In de kadernota zijn doelstellingen opgenomen voor deze periode. De doelen zijn vertaald in een systematiek voor subsidiedoelen naar resultaten en prestatie-indicatoren. Dit zijn de indicatoren waarmee we verantwoording kunnen afleggen (zie stap 3). Bij deze stap hoort ook het maken van prestatieafspraken met onze subsidierelaties en het vastleggen van deze afspraken in beschikkingen.

5.2 Stap 2: Do

In deze stap voert de gesubsidieerde organisatie de prestatieafspraken uit. Het is belangrijk om gedurende deze periode de uitvoering goed te monitoren/vast te leggen om in de volgende stap de effectiviteit van de activiteit te kunnen beoordelen.

5.3 Stap 3: Check

In de derde stap gaat het om de verantwoording en monitoring van de prestatieafspraken die we maken met onze subsidierelaties en het beoordelen van de effectiviteit van de activiteiten ten opzichte van de beleidsdoelen. Dit vindt plaats tijdens de vaststelling van de subsidies. Organisaties leggen door middel van een activiteitenverslag en financiële jaarstukken verantwoording af over de besteding van de subsidiegelden en de doelen die zij hiermee hebben bereikt. Vaststelling van de subsidies vindt plaats in de periode juni-juli van elk kalenderjaar (uitzonderingen niet meegenomen). In de systematiek voor subsidiedoelen gaat het om de kolom 'resultaat / prestatie-indicator'.

5.4 Stap 4: Act

Als uit de verantwoording blijkt dat de instrumenten niet leiden tot het gewenste resultaat dan kan dat leiden tot bijsturen van de instrumenten of het beleid. Naast de verantwoordingsstukken zijn er nog andere bronnen met relevante gegevens ten behoeve van het bijstellen van het instrumentarium:

- De Leefbaarheidsmonitor (LEMON)
- GGD Monitoring (VTV)
- Gezondheidsenquête
- SGBO
- Het Leefstijlenonderzoek (stadsregio 2012)
- Onze eigen pilots en toolbox (Oranjebuurt, Zeeheldenbuurt, enz.)

Jaarlijks wordt beoordeeld of we de instrumenten willen behouden of aanpassen.

5.5 Planning & Control cyclus

De subsidiecyclus loopt niet synchroon met de planning & control cyclus. De vaststelling van de subsidie vindt namelijk plaats nadat de jaarrekening is opgesteld. In de jaarrekening kunnen we wel verantwoording afleggen over eventuele overschrijding van budgetten.

6 Communicatie

6.1 Burgerparticipatie bij totstandkoming Kadernota

Onderdeel van het proces om te komen tot het herijkte subsidiebeleid is een burgerparticipatietraject. In het kader van dit traject is een enquête uitgezet in de Lansingerlandse samenleving. Het doel van deze enquête was enerzijds om een beeld te krijgen van het mogelijke draagvlak dat er in de samenleving onder instellingen organisaties en inwoners leeft voor de voorgestelde beleidswijziging en anderzijds om informatie verkrijgen om het participatie- en communicatietraject over het voorgestelde geactualiseerde beleid verder inhoudelijk vorm te kunnen geven.

Om de burgerparticipatie zo breed mogelijk vorm te geven wilden wij zoveel mogelijk mensen de enquête laten invullen. Daarom hebben wij de enquête in vijfvoud verspreid onder de verenigingen en organisaties die binnen de gemeente actief zijn op het gebied van maatschappelijke ontwikkeling. Daarnaast hebben wij de enquête op Internet geplaatst en onze 'vrienden' op Facebook gevraagd de enquête in te vullen. In totaal zijn er 218 schriftelijke enquêtes uitgestuurd. De gemeente heeft 227 ingevulde enquêtes retour mogen ontvangen.

De resultaten van de enquête zijn verwerkt en gebruikt bij de verdere invulling van het burgerparticipatietraject tijdens de informatieavond op 29 oktober 2012. Tijdens de bijeenkomst op 29 oktober zijn de uitkomsten van de enquête aan de verenigingen gepresenteerd en zijn dilemma's besproken. Op 9 januari 2013 heeft een slotbijeenkomst plaatsgevonden om aan verenigingen en organisatie terug te leggen wat we hebben gedaan met hun voorstellen en ideeën.

6.2 Wmo-raad

De Wmo-raad heeft een formeel advies gegeven over de Kadernota en de Algemene Subsidieverordening Lansingerland 2014. Dit advies is één op één overgenomen en verwerkt in de stukken.